

2 Fevral Azərbaycan Gəncləri Günüdür

Gələcəyimiz etibarlı əllərdədir

Azərbaycanın çoxəsrlik dövlətçilik tarixində gənclik həmişə, xüsusən 20-ci əsrin əvvəllərindən etibarən hərəkətverici qüvvə kimi çıxış edib. Lakin ötən əsrin əvvəllərində vahid milli ideologiyanın olmaması, milli məfkurənin ayrı-ayrı siyasi istiqamətlərə parçalanması Azərbaycan gəncliyinin milli ideallar naminə güc və imkanlarını nəinki birləşdirməyə imkan vermədi, əksinə, sinfi düşmənçilik zəminində ciddi antaqonist mühit yaratdı. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə də situasiya və idarəçilikdə təmərküzləşmənin təmin edilməməsi vahid gənclər siyasəti həyata keçirməyə imkan yaratmadı.

Sosializm quruculuğunun təqribən ilk 40 ilində isə yalnız Azərbaycan yox, bütövlükdə Sovet İttifaqında əsas vurğu vahid sovet vətəndaşının yetişdirilməsinə yönəlmişdi üçün gənc nəslin milli kimliyindən uzaqlaşdırılması və nihilist bir nəslin yaradılması dövlət siyasətinin tərkib hissəsi kimi çıxış edirdi.

Yalnız Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1967-ci ildən Azərbaycan SSRİ-nin Nazirlər Soveti yanında Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin sədri vəzifəsinə təyin edilməsi ilə bu istiqamətdə dönüş yarandı. General Heydər Əliyevin baxışı və tələbləri çox sadə idi - əsl Azərbaycan gənci yetişdirmək. Elə Ulu Öndərin özünün rəhbərlik etdiyi Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsi ilk dəfə olaraq milli kadrlara üstünlük verməyə başladı. Eyni zamanda ölkənin mədəniyyət, incəsənət sektorunda milli məfkurə daşıyıcısı olan gənclik qeyri-rəsmi şəkildə Heydər Əliyev tərəfindən himayəyə götürüldü. Sovet dövrünün əsas ədəbi-bədii, ideoloji siması sayılan 60-cı illər gəncliyi məhz Heydər Əliyevin himayəsində, imperiya təhdidindən azad şəkildə formalaşdı. Ulu Öndərin siyasi hakimiyyətə gəlməsi isə bütövlükdə Azərbaycan tarixində olduğu kimi, gəncliyin siyasi, sosial və mədəni həyatında dönüş nöqtəsi oldu. Ümummilli Lider haqlı olaraq o düşüncədə idi ki, həyatımızın bütün sahələrində əsaslı dönüş yaratmaq üçün ilk növbədə yüksəkixtisaslı kadrlara ehtiyac duyulur. Eyni zamanda Azərbaycan gəncliyinin ixtisaslı kadr kimi öz potensialını daha geniş arealda reallaşdırması üçün onların ölkə hüdudlarından kənar təhsili məsələsinə xüsusi diqqət yetirilməyə başladı. Nəticədə Azərbaycanın daxilində hazırlanan ali təhsilli mütəxəssislərlə yanaşı, o zamankı paytaxt Moskvanın, eləcə də keçmiş SSRİ-nin digər şəhərlərinin 170 aparıcı ali elm və təhsil ocağına 3500-dən çox azərbaycanlı gənc göndərilmişdi. Ulu Öndər sovet sistemində yüksək nüfuzundan istifadə edərək, hər il ali təhsil almaqdan ötrü respublikadan kənara 800-dən artıq tələbə göndərilməsini mütərəqqi bir ənənəyə çevirə bildi. Bundan başqa, dahi Heydər Əliyevin Azərbaycan gəncliyinə baxışı uzun perspektivi ehtiva edirdi. Hələ o zaman müstəqil Azərbaycanın ideoloji təməlini atan Ulu Öndər bu çərçivədə ordu quruculuğuna həssas yanaşır, milli gəncliyin ali hərbi məktəblərə cəlb olunması işinə xüsusi diqqət yetirirdi. Nəticədə məhz Ulu Öndərin qərarı ilə yaradılan hərbi təhsil müəssisələrində yetişən gənclik müstəqil Azərbaycan Ordusu üçün bazis rolunu oynadı.

Ulu Öndərin fəaliyyətinin Moskva dövrü də Azərbaycan gəncliyi üçün önəmli illər hesab olunur və məhz onun himayəsində milli gənc kadrların yalnız Azərbaycanda yox, bütövlükdə sovetlərdə irəli çəkilməsinə başlandı. Lakin dahi liderin siyasi hakimiyyətdən uzaqlaşması ilə bütün sahələrdə olduğu kimi, Azərbaycanda milli gənclər siyasəti də, sözün əsl mənasında, çöküşə məruz qaldı. İntellektli, ideoloji çəkiyə malik gəncliyi qaragüruhçu, savadsız və milli kimliyi təmsil etməyə layiq olmayan kütlə əvəz etməyə başladı. Xüsusən AXC-Müsavat dövründə bu proses proteksiya və korrupsiya meyilləri fonunda pik həddə çatdı. Nəticədə milli sərəvətimiz, Heydər Əliyevin yetişdirmələri olan intellektual zümrənin mühüm hissəsi ölkəni tərk etməyə, yaxud aidiyyətsiz sahələrə yönəlməyə məcbur oldu. Eyni zamanda naş hakimiyyətin iqtidar savaşıları minlərlə Azərbaycan gəncinin qanı-canı ba-

hasına başa gəldi. Lakin Ulu Öndərin xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıtmasından sonra milli gəncliyə yenidən inkişaf və tərəqqinin hərəkətverici qüvvəsi kimi yanaşılmağa başlandı.

Ulu Öndər hələ Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətlərini həyata keçirən zaman parlamentdə gənclərin nümayəndələri ilə görüşdü və bu istiqamətdə yol xəritəsini müəyyən etdi.

Yeni dövrdə dahi liderin tələbləri tamamilə yeni kəmiyyət və keyfiyyətdə ehtiva olunmaqla yanaşı, ənənəvi dəyərlərə də münasibətdə qüvvəsində qalırdı. Heydər Əliyevə görə gəncliyin ilk vəzifəsi müstəqillik anlayışının əsl mahiyyətinə varmaq olmalı idi. "Bunun üçün isə o, ilk növbədə yüksək mənəviyyətə malik olmalıdır, xalqımızın milli-mənəvi dəyərləri onun şəxsiyyətinin mahiyyətini təşkil etməlidir. O, azərbaycançılığın, mənsub olduğu Azərbaycan xalqının mədəniyyətinin, ədəbiyyatının, incəsənətinin, elminin nə olduğunu dərinlən bilməlidir". Ulu Öndər açıq şəkildə təhsilimizin də, mədəniyyətimizin də, incəsənətimizin də məhz Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinə xidmət etməsini zəruri hesab edirdi. Çünki böyük Heydər Əliyev Azərbaycanın müstəqilliyinin dönməz və əbədi olmasının əsas mənbəyi və təminatçısını məhz Azərbaycan gəncliyi hesab edirdi.

O zaman davam edən müharibə, ölkə daxilində əvvəlki iqtidardan miras qalan hərc-mərclik, ölkəni parçalamaq cəhdləri fonunda gərgin siyasi ab-havaya baxmayaraq, Ulu Öndər bütün çətinliklərin öhdəsindən gəlməklə yanaşı, gənclər siyasətinə də xüsusi diqqət yetirdi, bu istiqamətdə vəziyyəti təhlil edərək konkret proqram ortaya qoyulmasına nail oldu. İlk növbədə təhsilimizin ötən əsrin 70-80-ci illərində mövcud olmuş bir çox ənənələri kimi, xarici ölkələrə tələbələrə göndərilməsi ənənəsi də davam və inkişaf etdirilməyə başlandı. Müxtəlif dövlət orqanlarının gənclərlə iş sahəsindəki fəaliyyətini əlaqələndirmək məqsədilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1994-cü il 26 iyul tarixli fərmanı ilə Gənclər və İdman Nazirliyi yaradıldı. 1995-ci ildə irəli sürdüyü təşəbbüsdən sonra 2 fevral 1996-cı ildə Ulu Öndər Heydər Əliyevin özünün iştirakı ilə müstəqil Azərbaycan Respublikası Gənclərinin I Forumu keçirildi. Bu forumun ana xətti aydın idi, dahi liderin özünün ifadə etdiyi kimi, "Azərbaycanlılıq hissiyatını gənclərdə yaratmaq lazımdır. Azərbaycanı sevmək azərbaycanlılıq hissiyatını özündə cəm etmək deməkdir". Bu, Azərbaycan gənci üçün milli özünüdərkən yeni mərhələsi idi və gənclərimizin sonrakı bütün uğurlarının təməlinə məhz bu konsepsiya dayandı.

Məhz həmin tarixdən etibarən Azərbaycan gəncliyi 2 fevral tarixini Gənclər Günü kimi qeyd edir. Ölkədə gəncliyin gücünü, potensialını, inkişaf və tərəqqinin hərəkətverici qüvvəsi olmasını zamanında müdriyyəsinə qiymətləndirən Ümummilli Lider Heydər Əliyev MDB və Şərqi Avropa məkanında ilk dəfə məhz ölkəmizdə belə bir günü təsis etmişdir.

Ötən dövrü təhlil etdikdə qürurla deyə bilərik ki, Azərbaycanda gənclər siyasəti bütün səviyyələrdə məhz müasir dövlətçiliyimizin banisi Heydər Əliyevin ideallarına uyğun şəkildə davam etdirilir. Gənc nəsle diqqətin göstərilməsi dövlət siyasətinin prioriteti olaraq müəyyən edilmiş, ölkənin ictimai-siyasi həyatında gənclərin daha fəal iştirakı üçün şə-

rait yaradılmış, gənclər siyasətinin məqsəd, prinsip və istiqamətlərini, habelə təşkilati-hüquqi əsaslarını müəyyən edən zəngin normativ bazis formalaşdırılmışdır. Bu istiqamətdə, xüsusən 2002-ci il aprel 9-da "Gənclər siyasəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununu xüsusi qeyd etmək lazımdır.

Ulu Öndərin bütün sahələrdə olduğu kimi, gənclər siyasətinə dair çoxşaxəli fəaliyyətinin siyasi varisliyi özündən sonra da uğurla davam etdirilmiş, dövlət başçısı tərəfindən gənclərin rifahına xidmət edən "Azərbaycan gəncliyi Dövlət Proqramı" (2005-2009-cu illər), "Xüsusi istedadla malik olan uşaqların (gənclərin) yaradıcılıq potensialının inkişafı üzrə Dövlət Proqramı (2006-2010-cu illər)", "Azərbaycan gəncliyi 2011-2015-ci illərdə" Dövlət Proqramı, "2015-2025-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin İnkişaf Strategiyası", "Azərbaycan gəncliyi 2017-2021-ci illərdə" Dövlət Proqramı və "Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair 2022-2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı" kimi fundamental sənədlər qəbul edilmişdir.

Məhz Prezident İlham Əliyevin gənclər siyasətinə uyğun olaraq ölkədə milli ruhlu yeni gənclik yetişdi, dövlətin gənclərə dəstək və diqqət göstərməsinin nəticəsində Azərbaycan gəncliyində özünə, öz gücünə, istedadına inam hissi artdı. Dövlət başçısı gənclərin potensialının gerçəkləşməsində, onların vətənpərvər, savadlı kadr kimi yetişməsində həlledici rol oynadı. Ölkədə 2007-ci il "Gənclər ili" elan olundu, Ulu Öndərin ənənələri layiqincə davam etdirilməklə yanaşı, yeni keyfiyyət mərhələsinə daşınaraq "Qara qızıl"ın insan kapitalına çevrilməsi strategiyasının icrası çərçivəsində gənclərin qabaqcıl xarici təhsil proqramlarına cəlb edilməsi təşkil olundu. Hazırda bu istiqamətdə "Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair 2022-2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı" uğurla icra olunmaqdadır. Bundan başqa, gənclərə dəstək olaraq 2013-cü il 2 iyul tarixdə ölkədə ilk dəfə "Gənclər üçün Prezident Mükafatı" təsis edildi. Gənc kadrların irəli çəkilməsi istiqamətində real addımlar atıldı, o cümlədən bu sırada xüsusilə şəffaflıqla realizə olunan "Yüksəliş" müsabiqəsi təşkil edildi. Ölkə Prezidentinin 2019-cu il 30 dekabr sərəncamı ilə 2020-ci il ölkədə "Könüllülər ili" elan edilməklə gənclik üçün yeni imkanlar açıldı.

Məhz dövlətin bu qayğısı ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusunun sıralarındakı Vətən uğrunda mətanətlə vuruşan qəhrəman gənclərimiz öz adlarını xalqımızın ən yeni tarixinə qızıl həflərlə yazdılar. Eyni zamanda Azərbaycan gəncliyi savaşa informasiya müharibəsinin ön cərgəsində səf tutdu. İdman, mədəniyyət, incəsənət sahəsində müstəsna uğurlarımız da məhz yeni dövrün yetişdirməsi olan gəncliyimizin adı ilə bağlıdır.

Azərbaycan gənclərinin inkişafında Heydər Əliyev Fondunun və şəxsən Mehriban xanım Əliyevanın rolu böyükdür. Müasir gəncliyimizin elm, təhsil, mədəniyyət, səhiyyə, idman, ekoloji sahələrdə uğurlarının demək olar ki, hər birində şəxsən ölkənin birinci xanımının qayğısı və imzası var.

Bəhruz MƏHƏRRƏMOV,
Milli Məclisin deputatı